

Dimitrov Hristo: Religija kao obćni predmet u srednjim školama. U 4 poglavlja raspravlja autor o svim povjesnim i metodičkim pitanjima vjeronaučne obuke u srednjim školama, uvijek vodeći računa o domaćim bugarskim prilikama (str. 1—139).
 Djulgerov D. V.: Zloupotreba pravoslavnih liturgičnih knjiga. U toj radnji raspravlja autor o razlikama u vjerskom naučavanju između pravoslavne i rimokatoličke Crkve. Zastupa staro istočnjačko gledište ne samo u pitanju primata rimskog biskupa, nego i u pitanju Bezgrješnog začeca Bl. Djevice Marije i smatra, da katolički bogoslovski pisci zloupotrebljavaju istočnjačke liturgične knjige, povlačeći iz njih dokaze za svoje rimokatoličko gledište. Da je u toj radnji došlo do izražaja i uvažanja znanstveno istraživanje novijega vremena, kako su ga obilno i svestrano iznijeli katolički pisci, vjerojatno bi autorovo stajalište prema nauci katoličke Crkve izašlo daleko susretljivije (str. 1—122).

Arhim. Jeftimij: Materijal za studij povijesti religija na teološkom fakultetu i Opseudomonaštvu, dvije su kratke radnje s domaćega bugarskog područja. Načelnu važnost ima napose druga, jer se radi o spornom gledištu među samim bugarskim svećentvom i redovništvom.

Gošev Ivan: Naučavanje dvanajst apostola. Uz uvod i tekst dao je autor i komentar poznatomu djelu »Didache«, koje je u prvim stoljećima kršćanstva imalo veliku važnost za stvaranje ispravne ideologije o Euharistiji, kako se ona odrazila u liturgičnim knjigama na istoku.

Dr. A. Z.

Auer, Joh.: Die menschliche Willensfreiheit im Lehrsystem des Thomas von Aquin und Johannes Duns Scotus. München, Max Hueber-Verlag. 1938. XII. i 307 strana. Stoji kartonirano 8,70 njem. maraka.

Ova odlična doktorska disertacija, rađena pod vodstvom profesora J. Geysera, najbolje pokazuje, kako se i danas može akademski raspravljati o tomizmu i skotizmu te kako to raspravljanje može značiti produbljanje ne samo historijskog nego i sustavnog znanja, i to u smjeru samostalnog izgrađivanja filozofske nauke. I ako pisac na koncu priznaje, da nije mogao razotkriti ili riješiti tajnu ljudske slobode, oko koje su se trudili sv. Toma i Duns Skot, svaki na svoj način i prema različitim metafizičkim pretpostavkama, ipak je lijepo pokazano pojedine suvislosti, u kojima se moraju promatrati i prosuđivati tvrdnje sv. Tome i Duns Skota, tvrdnje, koje su jezički često tako oprečne. Kad se temizam i skotizam jedan drugom suprotstavlja kao intelektualizam i volutarizam, onda se čini, da su to dva sustava s nepremostivim prepkama. Pisac je na osnovi vrela pokazao, da te opreke nisu ni izdaleka tako velike, ako pratimo njihove misli do njihovog zadnjeg smisla. To naročito preporučuje njegovu knjigu.

Dr. V. Keilbach

Zeugen des Wortes. Mala 8^o. Brojevi 30—35. Cijena je brojevima 30—33 1.20, a 34 2.60 RM. Herder & Co, Freiburg im Breisgau.

30. Augustinus, Die Hochzeit zu Kana, aus den Predigten über das Evangelium nach Johannes übersetzt, eingeleitet und durch erläuternde Hinweise erklärt von Josef Maria Nielen. — 31. Vinzenz von Paul, Gespräche über das Leben und die Tugenden der ersten Barmherzigen Schwestern. Herausgegeben und übertragen von Karl Schmidhüs. — 32. Die Martyrerakten des zweiten Jahrhunderts. Übertragen und eingeleitet von Hugo Rahner. — 33. Johann Adam Möhler, Kirche und Geschichte. Herausgegeben und eingeleitet von Bernhardt Hanssler. — 34. Ich glaube an die Auferstehung des Fleisches. Väterzeugnisse aus den ersten christlichen Jahrhunderten. Ausgewählt, erklärt und eingeleitet von Dr. Josef Maria Nielen.

Prvi pogled na ovu skupinu knjižica, zapravo zbirku tekstova ne uljeva osobitog pouzdanja: sve su to odlomci ili bolje reći ulomci velikih djela, istrgnuti iz cjeline i kao takvi nužno krnji. I sigurno, kad bi išli za tim, da posluže naučnom radu, ne bismo pravo znali šta da s njima počnemo. Ali to nije njihova svrha. Oni idu za nečim sasvim drugim: hoće da posluže produbljivanju praktičnog kršćanskog uvjerenja i života. A kao takvi oni su posve dobro birani. Oni dolaze pred nas bez polemike, kao puki svjedoci riječi, da nam reknu što su mislili, i vjerovali, i kako su činom ispovijedali svoju vjeru kršćanski velikani prošlih stoljeća.

Josef Nielen je od 124. Augustinove propovijedi o Ivanovu Evanđelju odabrao samo dvije, ali vrlo karakteristične i lijepe: O svadbi u Kani. O toj zgodi tako ljudskoj i tako božanskoj. Tako čovjeku blizoj a istodobno tako punoj pouke. I Augustin, kao pravi majstor tumačenja, obrazlaže bogatstvo tog događaja u mističkom, alegoričkom i simboličkom smislu. Nejasnoće, kao i sve ono što je potrebno za potpunije razumijevanje teksta tumači priručivač u opširnom uvodu.

Karlheinz Schmidthüs posegao je za jednim relativno novijim, no također vrlo bogatim vrelom: djelima sv. Vinka Paulskog. Iz 14 velikih svezaka — Correspondance, Entretiens, Documents, u izdanju Pierre Coste-a — on se ograničio na neke poduke sestrama, zapravo na kreposti pokojnih sestara: Margarete Naseau, Barbe Angiboust, Anne de Gennes, Jeanne Dalmagne i dr. U svemu dolazi do izražaja psihološki duh sv. Vinka: On ne govori sam, on pita nazočne sestre, koje su pokojnice poznavale, šta dobra o njima znadu, a onda sam nadovezuju svoje primjedbe. Čitati ove kozerije pravi je užitek, a da ne govorimo o duhovnoj koristi, koja iz njih proizlazi.

Hugo Rahner je posve opravdano smatrao da su prvi i najveći svjedoci — martyres — mučenici, pa je iz autentičnih akata mučenika u — zbirci Knopfa i Krügera — preveo sedam njih iz 2. stoljeća, među ostalim i Polykarpa. To su izvještaji očevidaca, službenih spisa, koji svojom jednostavnošću otkrivaju svu veličinu duše prvih kršćanskih mučenika. Prijevod je istodobno i vjeran i slobodan: drži se točno originala, ali nastoji stvari izraziti čitkim njemačkim jezikom. U opsežnom uvodu prikazao je pisac na čemu počiva vjerodostojnost ovih akata.

Bernhard Hanssler donosi nekoliko Möhlerovih misli o povijesti. Po svojoj orijentaciji izgledale bi ove stranice pretežno naučnog karaktera, no u zbilji i one imaju praktičan cilj: pokazati katoličkom historičaru kakvim duhom treba promatrati povijest. To su uistinu Möhlerove uvodne misli u povijest, posebno crkvenu. Isus Krist u središtu svega zbivanja! To je osnovna Möhlerova misao. Samo u njemu i po njemu sve poprima svoje značenje i objašnjenje. A to je dakako beskrajno daleko do onoga, što je jedanput rekao jedan historičar, da bi naime Boga, kao historičkog čimbenika morali odstraniti iz svake povijesti. Dalekovidni i duboki Möhler smatra, da se bez Boga, upravo bez Krista ništa posve i pravo ne da razumjeti.

Već spomenuti Josef Nielen sabrao je u knjižici »Vjerujem u uskrsnuće tijela« tekstove apologeta 2. st. o ovoj temi. To su njihovi odgovori na prigovore poganskih filozofa kao i pristalica raznih krivovjerna. Pisac se nije zadovoljio jednostavnim izvatcima, nego je kritički pristupio svome predmetu, te ga uz vrijedne napomene obradio u nekoliko poglavlja.

Svi ovi, kao i predašnji tekstovi djeluju vrlo pobudno pa će se njima okoristiti svećenik kao i laik.

D. G.

A. D. Sertillange, Intelektualac (»La Vie Intellectuelle«). Preveo filozofsko-teološki zbor dominikanske mladeži »Akvinac«. — Zagreb, 1942. Izdanje dominikanske naklade »Istina«. Cijena 80.— Kn, poštarina 5.— Kn. (Naručuje se: Dominikanski samostan, Zagreb, Kažotičev trg 4).